

COLLEGII QUARTI
In Augustanam Confessionem,

quod adhuc est

De Ecclesia,

DISPUTATIO VIII.

Et in specie

De argumentis, quæ contra Pri-
matum Romani Pontificis à M. Antonio
objiciuntur.

Proposita.

In Electorali Academia VVittebergenſi,

P R Æ S I D E

JACOBO MARTINI S.S. Th.

Doct. & Profess. Publ. Primario, Facult. Theol.

Seniore, ac Templi Arcis Præposito:

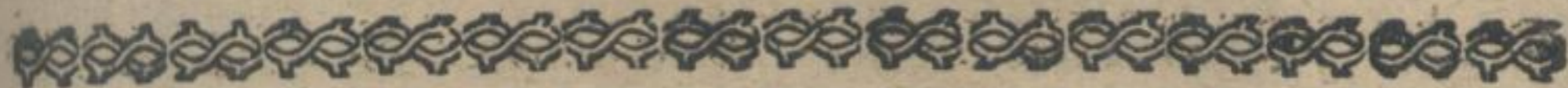
RESPONDENTE

NICOLA O Vogelhaupt Torg. Misn.

Elect. Sax. Alumn.

In Auditorio Collegii Veteris

Ad diem 19. Junij.

WITTEBERGÆ,

Ex Officinâ Typogr. AMBROSII ROTH, Acad. Typogr.

ANNO MDCXXXI.

COLLEGI QUARTI
In Augustanam Confessionem

quod adhuc est

De Ecclesia

DISPUTATIO VIII

de iurisdictione

De argumentis, quae contra Pri-

ncipium Romani Pontificis & M. Antonio

conferuntur.

Proposita.

In Electorali Academia Vitebergensi.

P R A E F A T I O

JACOBO MARTINI S. S. Th.

Doc. & Prof. Publ. Romano-Franc. Theol.

senioris ac Temp. Auct. Professoris

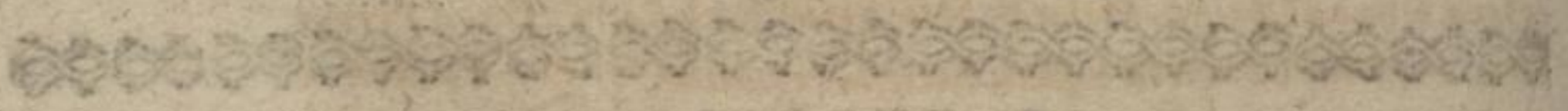
respondente

NICOLA O. Evangelic. Theol. Milit.

Etiam Sen. Auct. Prof.

in Academiae Liberae Viteberg.

Al. Auct. Prof.

WITTEBERRG.

EX Officio Typog. ANTHONII ROTH, Auct. Typog.

ANNO MDCXXXI

Continuatio.

Hactenus ergo vidimus, quomodo Becanus pro sua sententia, Pontificem Romanum caput Ecclesiæ definiente, κατὰ συνδασινῶς pugnauerit satis infelicitate; restat nunc, ut ipsum ἀνασινδασινῶς disputantem, & Marci Antonii de Dominis argumenta refutantem, audiamus, responsionesq; ipsius examinemus.

THESIS I.

Sic ergo in Manuali lib. i. cap. 4. §. 76. pergit. *Multa objicit M. Antonius contra primatum Pontificis: quæ libro tertio de Republica Christiana cap. 5. à me discussa sunt. Præcipua objectio sumpta est à dictis Pelagii & Gregorii Pontificum, &c. Hæc est quarta objectio in allegato Becano, libro de Republica Ecclesiastica: atque sic omittit priores tres: quarum prima est sumpta ex principii Marci Antonii, secunda ex doctrina Parisiensium: & tertia ex eo, quod in Ecclesia nulla sit jurisdictio. Quod attinet primam, illa per se est plana & manifesta. Si enim Christus non instituit Monarchiam Ecclesiasticam. 2. Si omnes Episcopi jure divinò sunt inter se pares, & 3. si solo jure Ecclesiastico introducta sit inter illos aliqua inæqualitas & hierarchia; nullum est visibile caput Ecclesiæ: Atqui prius est verum, & hæctenus sufficienter demonstratum. Ergo etiam posterius.*

II. Ad objectionem hanc respondet Becanus: *Illis principiis oppono. 1. quod Christus fuerit visibile caput Ecclesiæ. 2. Quod Petrus fuerit Vicarius Christi in visibili Ecclesiæ regimine. 3. Quod Pontifex sit successor Petri cum pari potestate. Et addit: Ex quibus infero:*

*Pontificem habere primatum Ecclesiae, sicut Petrus habuit: Hac haec-
tenus probata sunt.*

III. Primum negamus, ista haec tenus à Becano esse probata. Videantur nostrae responsiones, & fiat iudicium, sed sine praedjudicio. Deinde opposita vel potius repetita Becani fundamenta magni momenti non sunt. Primum quidem concessimus. Sed quae consequentia, Christus, hisce in terris in carne obambulans & in Ecclesia docens, fuit visibile caput Ecclesiae: Ergo abiens ad Patrem constituit & post se reliquit unum Vicarium caput Ecclesiae? Demonstravimus, in discursu hoc consequens cum antecedente nulla plane necessitate cohaerere. Potuisset quidem fieri, si ita à Christo institutum & ordinatum fuisset, quippe à cuius absoluta potestate haec ordinatio unice pendet: At verò demonstravimus, hunc, mundum relinquentem, non unum, sed duodecim praefecisse suae Ecclesiae, & sic non unum, sed duodecim Vicarios (si omnino ita loqui liceat) aequalis conditionis & potestatis constituisse, & post se reliquisse: Unde per se sequitur, falsum esse, quod à Christo tantum unicus datus sit pastor Vicarius: Cum omnes Apostolorum successores, hoc est, omnes legitimi fidelesque Ecclesiae Pastores, in munere docendi Vicarios Christi pronunciet Paulus, quando 2. Cor. 5. v. 20. scribit: *Nomine Christi legatione fungimur.*

IV. Demonstravimus, simile, quò Christus comparatur Regibus absentibus, & Pastores Vicarii Pro-Regibus, esse dissimile nimis: Nam ut *ŭse egv wege egv* faciamus, proregibus potestas domini exercendi committitur: Vicariis autem pastoribus non dominium, sed duntaxat ministerium 1. Pet. 5. v. 3. *Non ut dominantes cleris:* Non enim nisi mandata Principis exequentur: quapropter etiam eo ipso, quod Vicarii duntaxat Pastores sint, absoluta regnandi, controversias de fide dirimendi, jurisdictionem in Ecclesia arripiendi &c. potestas eis non competit: sed duntaxat secundum leges à Principe Pastorum praescriptas.

V. Deinde Christus non ita absens est à sua Ecclesia quemadmodum Reges mundani, qui propter infirmitatem non praesentes, sed per Vicarios dominium & potestatem suam exercere cogun-

cogun-

coguntur. Christus autem, ut jam sedens ad dextram Patris, in medio inimicorum dominatur, Psal. no. v. 2. ita etiam maxime praesens in Ecclesia est, ambulans in medio candelabrorum, Apocal. I. v. 13. Animarum enim curam, dum in his terris visibiliter ageret, suscepit, sed ita, ut eam prorsus non abjecerit, licet ipse non concionetur, nec eo modo miracula edat; Intercedit enim pro nobis Rom. 8. v. 38. apparet nunc in caelo pro nobis apud faciem DEI, Ebr. 9. v. 24. interpellat pro nobis Ebr. 7. v. 25. adest nobis usque ad consummationem saeculi, Matth. 28. v. 20. Ubi duo vel tres congregati sunt in nomine ipsius, ibi est in medio illorum, Matth. 18. v. 20.

VI. Infidiosè ergo à Jesuitis hoc simile profertur, ut tacitè indicent, Christum omnem Ecclesiae curam abjecisse, ac Vicario cuidam commisisse; cum non amplius eò modò Ecclesiam curet, quò, quando visibiliter in his terris agebat. Est autem, ut patet, Elenchus & Christus tali Vicario sive Prorege, quali opus est Regi terreno, non indiget. Si autem omninò Vicarii Christi sint concedendi, tum non erit unus, & sit solus Episcopus Romanus, sed quivis fideles Episcopi, & quidem ex officio. Costerus enim, alii Jesuitæ, imò ipse Becanus largiuntur, in variis locis esse Ecclesiae Pastores, qui *vice Christi* animas ad aeternam salutem deducant. Hinc verò necessariò infertur: quod diximus. Nam quicumque *vice Christi* ex officio in his terris animas hominum ad salutem aeternam deducunt, illi sunt Vicarii Christi. Quid enim aliud est, Vicarium Christi esse, quàm *vice Christi* ex officio agere? Atqui praeter Papam (ex hypothesi) etiam alii Pastores *vice Christi* hominum animas ad salutem aeternam deducunt: Ergo etiam praeter Papam alii Pastores sunt Vicarii Christi.

VII. Hoc jam primo Becani fundamento destructo, per se duo posteriora corruunt. Si enim Christus ejusmodi Vicarium nullum post se reliquit; utique nec Petrus fuit Christi Vicarius Monarchicus: Si non hoc; neque Pontifex in hoc Vicariatu est ejus Successor: cum in eo officio, quod non est, nec unquam fuit, nulla fiat successio.

8. Tan-

II X. Tandem nullò modò legitimè infertur, Pontificem Romanum habere primatum Ecclesie, sicut Petrus illam habuit. Nam
1. Petrus habuit illum, ut Apostolus: Pontifex non est Apostolus.
2. Petrus habuit illum non solus, sed communem cum ceteris Apostolis; Pontifex illum solus sibi arrogat.
3. Petri primatus, si aliquis fuit, tantum ordinis fuit: Papanon contentus est ordinis primatu, sed vi ac tyrannide ad se rapit primatum potestatis & jurisdictionis: de qua nihil audivit, nihil scivit, nihil intellexit, proindeque nihil scripsit vel mandavit Petrus: sed contrarium præcepit, nimirum ut non dominantur Apostolorum Successores, Episcopi, Clero, 1. Pert. 5. v. 3.

IX. Secundam objectionem ex doctrina Parisiensium petitam, nihil curamus. Sive enim illi, (quippe Pontificii) primatum Pontificis Romani defendant, sive non, nobis perinde est: Interim scimus, quod Papæ ejusmodi absolutam potestatem, etiam in Reges & Principes, non tribuant, ut parasitæ Jesuitæ: uti etiam id manifestis documentis alii hæctenus demonstrarunt: Sic etiam inde est planum, quod Pontificem Conciliis subjiciant: Jesuitæ contra illum omnibus præferant, nullique nisi à Pontifice Romano confirmato auctoritatem tribuant.

X. Sed pergit Jesuita §. 4. *Nihil addam. Hoc solum moneo, te similem esse Lutheranis, qui cum viderent, se pridem à Catholicis turpiter defecisse, nec suæ defectionis prætextum reperirent, finxerunt, se nihil discrepare à Patriarcha Constantinopolitano; ut hac ratione persuaderent mundo, doctrinam Lutheranorum eandem esse cum doctrina Ecclesie Orientalis. Sed repulsam passi sunt. Patriarcha non agnovit illos pro veris Christianis, propter privatos affectus.*

XI. Verùm ad hanc calumniam dudum responderunt Theologi Würtembergici in præfatione, quam præmiserunt Actis & Scriptis Theologorum Wirtembergensium & Patriarchæ Constantinopolitani, &c. opposita Stanislai Socolovii, Serenissimi Stephani Poloniae Regis Theologi, calumniis, sic scribentes: *Præterea, quod calumniatur Sycophanta Polonus, nos Gracos elegisse, & communis causæ judices constituisse, ad eosq; provocasse:*

castis; utque, quoniam ab Occidentali defecerimus, in communionem
Orientalis Ecclesie, à Patriarcha Constantinopolitano reciperemur,
studiosè petiisse: PURA PUTA SUNT POLONI MEN-
DACCIA, ab ipso ad praegravandas nostras Ecclesias hac calumnia,
conficta. A sincera scilicet & incorrupta doctrina caelesti & religione
vera, ad doctrinas & traditiones humanas, à veritate ad falsitatem
& figmenta, à luce ad tenebras nos recipiemus. Hoc quid magis fu-
riosum? Et sciat homo iste, per Dei gratiam non ita accisas, attenua-
tas aut in angustum adeò redactas nostras copias, nec ita nos consiliis
inopes aut fluctuari animis, ad defensionem nostrae verae & sincerae do-
ctrinae & religionis, quam profiteamur, & Dei beneficiò contra portas
infernales, furores Diabolorum & totius Mundi potentiam propu-
gnamus, alieno ut nobis opus sit auxilio, aut milite extraneo subsidia-
rio, quem ex peregrinis advocemus locis, quo muniti, tuti simus adver-
sus insultus hostiles; nedum ut tanquam victi, prostrati ac fugati, nos
miseris victis subjiciamus.

XII. Et post pauca: Tantum igitur abest, ut ad Græcos
transire cupierimus, ut ipsos magis ad nos perducere simus conati: Et
quod olim Dominus Jeremie Propheta suo dixit, eumq; consolatus est:
Convertentur ipsi ad te, & tu non converteris ad eos: id sibi omnes
Pontificii, sive Orientales, dictum putent: nos nempe nunquam, abje-
ctâ, quam ex verbo Dei didicimus, religione, ad ipsos accessuros, etiam
si fractus illabatur orbis. Si verò aeterna animarum suarum saluti
consultum isti cupiant, necesse est, eos ad nos accedere, nostramq; am-
plecti doctrinam, aut in aeternum peribunt.

XIII. Nequaquam igitur, (pergunt) hoc Consilio commu-
nis Electorum, Principum, & ordinum Imperii reliquorum confessio,
quam olim Imperatori Carolo V. invictissimo, nostri exhibuerunt ma-
jores, ad Græcos est ab uno nostrum, hoc consilio transmissa, ut judi-
ces constitueremus ipsos, aut ut nos in suam reciperent communionem
(quod Polonus scribit, & hinc repetit Bocanus, sed mendaciter) studio-
sè petimus. Hoc enim etiam in unius non fuisset potestate hominis,
sed quia Pontificii nos, nostramq; diffamant, suis clamoribus, calu-
mniisq; Religionem, eamq; suspectam reddere conantur passim, calu-
mnia novitatis excogitata & sparsa, ut hoc nos purgemus crimine, Au-
gusta-

gustanam Confessionem, tanquam fidei nostrae Compendium, in Orientem mittere voluimus, praesertim cum ad nos inde perscriptum esset, passim Constantinopoli Lutheranos diffamatos esse, quasi nullam religionem curarent, horrendos errores defenderent, & sceleratè atq; flagitiosè, absq; ullo Dei timore viverent. Deinde etiam eam ob causam cum Graecis de Religione conferre voluimus, quia nos nostrae Confessionis & fidei non pudet; nec de doctrina dubitamus, nolimus eam sub modio abscondere; sed quia in Graecam linguam antea conversa fuerat, & nacti sumus occasionem, misso ex nostra schola uno, pio & docto Magistro tum, Stephano Gerlachio, Graecae linguae perito, ut esset à sacris, Caesareo Majestatis Oratori, Generoso Domino Davidi Ungnad, quo ad plures perveniret Christi odor gratus, nolimus eam negligere, sed omninò mittendam esse, visum est, si quo modo, per gratiam Dei & operationem Spiritus Sancti oculi caeculentium, hoc modo & medio aperientur, ut erroribus usitatis aliquot saeculorum, agnitis, eisdem valedicentes, ad veritatis agnitionem pervenirent, deinde etiam agnitam veritatem profitentes, secum alios plures, ut fieri solet, ad regnum Christi perducerent; &c.

XIV. Ad hæc ergo Becanus respondere debuisset, nec notorias istius Poloni calumnias mendacissimo ore & calamo repetere. Sed Jesuita est adversarius; oportet ergo, ut more Jesuitarum agat; hoc est, audacter & turpiter mentiatur, & sine fronte, pudore ac rubore calumniatur.

XV. De tertia objectione, sumpta à negatione jurisdictionis in Ecclesia, sæpius quoque egimus. Illam autem ex libr. 4. cap. 7. num. 6. Marci Antonii allegat Becanus, & propriis ipsius verbis proponit, §. 5. hoc modò: *Sciunt etiam de jure divino, veram jurisdictionem in Ecclesia nullam esse; sed totam charitate regi, regulis voluntariis ac documentis, suasionem, hortatu, increpationibus & obsecrationibus: Pœnas verò alias non habere, nisi ad summum exclusionem hominis ab aliqua fidelium societate: quæ est pœna dumtaxat privata, non positiva. Quare propter jurisdictiones falsas & nullas Papatum ponere, est maxima levitas.*

XVI. Ubi notetur, Marcum Antonium non simpliciter negare omnem jurisdictionem in Ecclesia, ut sibi imaginari videtur

detur

detur Beeanus, sed veram, id est, propriè dictam, ut aliàs jurisdic-
dictio accipitur in Politicis & civilibus rebus, quæ conjuncta est
cum Dominio. Aliàs ut ipse, sic nos quoque jurisdictionem
Ecclesiasticam, dextrè intellectam, non negamus: nempe quæ
complectitur potestatem docendi & sacramenta administran-
di, potestatem clavium, jus ordinandi & constituendi oppida-
tim presbyteros, judicia Ecclesiæ, curam bonorum Ecclesiasti-
corum, scholarum & pauperum, potestatem ordinandi & in-
troducendi ritus pios & utiles in Ecclesia, ac gubernationem
disciplinæ externæ, Matth. 18. v. 17. 28. & cap. 28. v. 19. 20. Marc.
16. v. 15. Joh. 20. v. 23. 1. Timoth. 5. v. 19.

XVII. Verum Dominium aliquod & absoluta potestas,
verbo Dei non limitata, vel ad unum aliquem, utpote Pontificem
Romanū, alligata, hinc extrui nequaquam poterit. Nam de pri-
ma ministerii Ecclesiastici institutione certum est, quod Christus
non unum aliquem hominem, sed undecim instituit, iisque o-
mnibus & singulis non æqualem duntaxat, sed planè eandem
dedit jurisdictionem, Joh. 20. v. 21. *Sicut me misit Pater, ita ego*
mitto vos. Chrysost. hom. 85 in Joh. *Suum eis* (Intellige undecim
Apostolis) *relicturus erat ministerium.* Cyrill. lib. 12. cap. 55. in
Johannem: *ordinavit his verbis orbis doctores, quos ut luminaria*
universum orbem terrarum illuminare jussit, & ad gloriosum Apo-
stolatum Dominus discipulos suos vocavit. Cyprianus de simplic.
Prælator. *Christus omnibus Apostolis post resurrectionem suam pa-*
rem tribuit potestatem, & dicit, sicut misit me Pater, ita ego mitto vos,
accipite Spiritum Sanctum, quorum peccata remiseritis, remissa sunt
eis, & si cui retinueritis, tenebuntur. Et: *Hoc utiq; erant cæteri Apo-*
stoli, quod fait Petrus, pari consortio præditi, honoris & POTESTATIS.

XIIX. Manifestum inde, per illa verba intelligi supremum
officium, quod Apostolis datum est. Illud a. cum sit unum, nec sit
uni, sed undecim æqualiter datum, & hoc officio omnis Eccle-
siastica autoritas & jurisdicctio comprehendatur, sequitur, non
uni omnem, sed illis undecim unam eandemq; Jurisdictionem à
Christo datam esse. Et fanè si Christus uni ex istis omnibus uni-
versam jurisdictionem totius Ecclesiæ dedisset, ille potuisset

B

Matthiam

Matthiam eligere: sed hoc nemo facere potuit. Petunt enim Apostoli unanimiter, ut Christus ostendat, utrum elegerit ex istis duobus, Actor. i. v. 24. Deinde neque is, qui universam jurisdictionem accepisset, non elegisset eum, ut sibi per omnia esset æqualis; sed ut aliquem locum infra se haberet: sed Matthias per omnia æqualis factus est Apostolis: *Accepit enim sortem ejusdem ministerii & Apostolatus*, quem reliqui habebant, Actor. i. v. 15. Si etiam quis ejusmodi absolutam habuisset jurisdictionem, quam Pontificii fingunt, tum is potuisset etiam Paulum eligere & constituere Apostolum: sed tantam potestatem nemo Apostolorum habuit. Ille enim neque per hominem, neque ab homine constitutus est, Gal. i. v. i. Neque contulit cum carne & sanguine: hoc est, non didicit ab homine, Gal. i. nec qui videbantur esse aliquid, ei quicquam contulerunt. At cui Apostoli antecessores nihil contulerunt, ei neque jurisdictionem contulerunt.

XIX. Ut autem ex his facile intelligitur, jurisdictionem Ecclesiasticam, non esse jurisdictionem proprie dictam, hoc est, conjunctam cum Dominio, sic facile est id pluribus probare. Episcopatus autem est dignitas & potestas, aut est opus & officium: Sed non est dignitas neque potestas, neque præfectura: ergo tantum est opus & officium sine jurisdictione proprie dicta, hoc est, sine dominio. Minor probatur: Nam *Ἐπίσκοπος*, apud Græcos & Romanos non significat dignitatem: sed Episcopus significat Inspectorem, id est, eum, qui alicui rei curandæ præfectus est. Sic, qui pani & rei frumentariæ præerant, Græcis dicebantur *Ἐπίσκοποι*: *Digestis, de muneribus & honoribus l. Munerum Civilium 18. Cura quoque emendi frumenti. & olei scilicet personale munus est. Nam harum specierum Curatores, quos Ἐπίσκοποι Græci appellant, creari moris est. Et: Item Episcopi, qui præsumt pani & cæteris venalibus rebus, quæ civitatum populis ob quotidianum victum necessariae sunt, personalibus muneribus funguntur. Qui etiam rei pecuariae ruri præerant, Episcopi dicebantur: Quod verò onus erat, non dignitas, Digestis, de muneribus & honoribus: Kalendarii Curatio & questura in aliquacivitate.*

vitae inter honores non habetur: sed personale munus est. En diser-
te inter honores & munera personalia distinguitur. Deinde per-
sonalia sunt, quae animi provisione & corporalis laboris intensione sine
aliquo gerentis detrimento perpetrantur. ff. eodem. Et: Illud te-
nendum est generaliter, personale quidem munus esse, quod cum corpo-
ribus, cum labore, ac sollicitudine animi ab vigilantia principaliter exi-
sit. ff. eodem l. Munerum civilium I.

XX. Ex quibus satis clarè apparet, Inspectionem hanc,
quae dicta fuit ἐπισκοπή, apud veteres non fuisse honorem, sed
onus & laborem. Nulli autem dubitamus, ab hac rei frumen-
tariae vel pecuariae inspectione, nomen hoc translatum esse ad
eos, qui in Ecclesia docendi munus sustinent, haud secus, ac
Pastoris vocem ab opilionibus & subulcis translatum esse, ne-
gari nequit. Ut enim illi rem frumentariam curabant, ita hi
pabulum divini verbi subministrant: uti eodem modo meta-
phora in voce pastoris & pastoratus est manifesta.

XXI. Non quidem ignoramus neque negamus, etiam
Episcopi vocem de illis muneribus, in quibus dignitas quaedam
est, interdum usurpatam esse, ut apud Ciceronem lib. 4. ad At-
ticum, Epist. 10. *Vult me Pompejus esse, quem haec Campania & ora
maritima habeant Episcopum, ad quem delectus & negotii summa
referatur.* Verum enim vero non ab hisce posterioribus, sed à
prioribus muneribus hanc vocem ad Ecclesiae ministros tradu-
ctam esse, res ipsa clamat. Dicuntur namq; in Ecclesia *dispen-
satores mysteriorum*, id est, dispensatores Spiritualis alimenti &
pastores gregis. Et diserta sunt verba Apostoli I. Timoth. 3. v. 1.
Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: Ad quae Prima-
sius: *opus dixit, non honorem.* Et Theophilactus: *Si quis cupit
praesse, nihil impedit, opus namq; bonum desiderat, id est, negotium
habere cupit. Nolim tamen, ut DOMINANDI quispiam cupidi-
tate ducatur. Nam & Moses operandi magis, quam praesidendi vo-
luptate mandatam sibi Judaeos moderandi suscepit provinciam. Epi-
scopatus enim ab ἐπισκοπεῖν, id est providere & prospicere universis
dicitur, quos sub ejus cura suscepit.*

B 2

XXII. Et

XXII. Et Augustinus planè eodèmodò dictum Paulinum interpretatur, & de hac re loquitur, lib. 19. de Civit. Dei cap. 19. *Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: Exponere voluit, quid sit Episcopatus: quia nomen est operis, non honoris.* Quæ verba etiam leguntur in glossa ordinaria. Eodèmodò Hieronymus: *Bonum opus desiderat. Ad boni operis desiderium enim provocat, non ad honorem.* Et idem ad Oceanum: *Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat, opus, non dignitatem; laborem, non delicias: Opus, per quod humilitate decreseat, non intumescat vastigio.* Quod Hieronymi dictum etiam Glossa Ordinaria allegat. Et Interlinearis: *Et determinat, qui desiderat operari & prodesse multis, non dominari.* Et idem Hieronymus lib. 1. in Johan. *Episcopus & Presbyter & Diaconus non sunt meritorum nomina, sed officiorum. Nec dicit: Si quis Episcopatum desiderat, bonum desiderat gradum, sed bonum opus desiderat.* Et Lyra: *Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat, quasi dicat, non est desiderandus propter officii dignitatem, sed propter annexum laborem, qui est ordinatus ad gloriam Dei & proximi salutem.*

XXIII. Et Chrysostomus de Sacerdot. lib. 5. Id igitur (loquitur de administratione Episcopatus) *quidnam est? Nempe labor ingens, concionibus disputationibusq; publicè ad populum habendis, impetus.* Et Homil. II. ad Ephes. *Non dominamur fidei vestrae, Charissimi, neq; imperii aut domini jure ista præcipimus. Sermone doctrina nobis commendata est, non potestatis, nec potestatis auctoritas: Ordinem tenemus consulentium & adhortantium. Qui consulens sententiam suam dicit, auditorem non cogit, sed in illius potestate faciendorum optionem liberam relinquit, in hoc tantùm culpabilis, si non, quæ decent, & oportet, dixerit.*

XXIV. Patet ergo ex his, Episcopatum esse opus & laborem. Si autem hoc, tum Episcopus est laborator & operarius. Et hoc docet Scriptura, Matth. 9. v. 37. 38. *Messis multa est, operarii autem pauci: rogate Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.* Matth. 10. v. 10. *Dignus est operarius cibo suo & mercede sua,* 1. Timoth. 5. v. 18, 2. Timoth. 2. v. 16. *Stude te ipsum probatum sistere Deo, operarium, qui non erubescat.*

25. Idem

XXV. Idem quoque docent Patres. Prosper. lib. 2. de vita contemplativa cap. 2. *Quos non inflamat honor acceptus, sed exercet labor impositus. Qui non excellentiam suam cogitant pro-
fecti, sed sarcinam, nec gloriantur de officii dignitate, sed sudant con-
stituti sub onere. Tales divina scriptura speculatores appellat, qui spe-
culantur actus omnium, & qualiter unusquisque cum suis in domo,
qualiter in civitate cum civibus vivat, intentione religioſe curiositatis
explanat, quos bonos probaverint, honorando confirmant, quos depre-
henderunt vitiosos, arguentes emendant. Hinc istae appellationes &
salutationes: συλλειργῶ, συνεργῶ, συμμύση, collaboranti, com-
ministro &c salutem.*

XXVI. Quare juxta Dei verbum & Ecclesiae Dei consen-
sum, Episcopatus est labor & opus: Et Episcopus laborator &
operarius. Si autem quæras, quale opus, qualisve labor: Item
qualis laborator vel operarius Episcopus, id ex dictis, simulque ex
commissione sive mandato, quò Deus Apostolos & reliquos Ec-
clesiae ministros instruxit, facile intelligitur. Mandatum verò
sive commissio apud Matthæum cap. 28. v. 19. legitur hujusmo-
di: *Profecti, docete omnes gentes, baptisantes eos in nomine Patris,
Filii & Spiritus Sancti, docentes eos servare omnia, quaecunq; manda-
vi vobis, Marc. 16. v. 15. Profecti in mundum universum, predicate
Evangelium omni creaturae, Joh. 20. v. 21. Sicut misit me Pater, sic ego
mitto vos: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata,
remittentur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Ex quibus ma-
nifestum est, id esse Apostolorum officium & jurisdictionem, h. e.
laborem & opus, quod antea descripsimus, nempe prædicare
Evangelium, administrare Sacramenta, & Ecclesiam honestâ
disciplinâ gubernare.*

XXVII. Et si quis Acta Apostolorum percurret, vide-
bit, Apostolos hæc omnia fideliter præstitisse, & nihil aliud in
Ecclesia attentasse; idemque fecisse Episcopos immediatè ab
Apostolis constitutos, Timotheum, Titum, & alios, Actor. 1.
v. 8; cap. 8. v. 4. 5. cap. 9. v. 15. & 20. cap. 10. v. 34. & 47. cap. 20. v. 18.
& 28; Rom. 10. v. 8; 1. Cor. 4. v. 1. Gal. 1. v. 23. 2. Tim. 1. v. 9. cap. 4. v. 2.
1. Pet. 5. v. 1. Sic subsequentes Episcopos nihil aliud fecisse, testatur

B. 3. ac do-

ac docet historia Ecclesiastica, & Justinus Apol. 2. pro Christianis.

XXIX. Quare certum est & sufficienter confirmatum, Episcopos in Ecclesia nullum habere dominium, vel propriè & strictè dictam jurisdictionem: sed tantum dignitatem & potestatem ordinis. Quare qui ordine superior est, potestatem quidem habet inferiorem monendi, imò eidem juxta verbum Dei aliquid præcipiendi; sed hac lege, ut ne ex herili vel regio dominio id faciat; id namque disertis verbis à Petro & Paulo prohibetur, 1. Pet. 5. v. 3. 2. Cor. 3. v. 8. neque sibi soli hanc potestatem arroget: cum inferior quoque similiter eandem habeat monendi & ex verbo Dei arguendi superiorem, sub eadem lege: sicque uterque nihil hinc faciat, ut Dominus, sed ut Dei minister.

XXX. Pastor itaque Pastorem, si sit senior, ut Patrem, si junior, ut fratrem, monere potest, 1. Tim. 5. v. 1. eidemque aliquid juxta verbum Dei præcipere; interim tamen dominandi & simpliciter aliquid præcipiendi potestatem non habet. Sic presbyteri & pastores Ecclesiæ juxta verbum Dei aliquid præcipere possunt in Ecclesia & auditoribus, nec tamen propterea sunt Domini Ecclesiæ; sed faciunt hoc ut ministri verbi. Quod apparet ex allegato loco Petri: quo dicit, *Presbyteros, qui inter vos sunt, precor ego unà presbyter ac testis afflictionum Christi atq; idem gloria patefacienda consors.* Non igitur ut Dominus præcipit, vel mandat: sed suasiones, reprehensiones & consilia rectius dicuntur.

XXX. Audiamus nunc argumenta Becani c. 5. §. 7. Ubi sic pergit: *Accedit duplex ratio, quam negare non potes Una est: Ubi cumq; est potestas condendi leges, quibus subditi obligantur, ibi est jurisdictio. At in Ecclesia est potestas condendi leges Ecclesiasticas, quibus Christiani obligantur: Ergo in Ecclesia est jurisdictio. Major nota est, quia duplex solet distingui potestas: Una Ordinis: altera jurisdictionis. At potestas condendi leges, non est potestas ordinis, sed jurisdictionis. Minor probatur dupliciter. Primò, ex supra dictis in quinto privilegio, ubi ostendi, Prælatos Ecclesiæ habere potestatem condendi leges Ecclesiasticas, sicut Princeps secularis habet potestatem condendi leges Politicas. Deinde ex tua confessione. Nam lib. 2. cap. 10. fateris*
cæliba-

calibatum Clericorum, jure Ecclesiastico, vel lege Ecclesiastica, vel decreto Ecclesiastico, introductum esse. His enim vocabulis ibi uteris.

XXXI. Respondemus ad minorem negando, quod illa in quinto privilegio probata sit. Videantur nostræ refutationes in disputatione præcedente. Scimus quidem, quod Pontifices Romani sibi hanc potestatem adscribant, & quod Leo Papa dicat: *Siquis decretalia constituta Romanæ Ecclesiæ neglexerit, veniam sibi novit deinceps denegari.* Quis verò hac sententia magis adstringitur, quàm Romanus? Sed nemo curat illam. Papa Romanus vetat, ne quisquam propter pecuniam ordinet. At Papæ modernæ omnia sacra & prophana vendunt pecunia. Papa vetat, ne quisquam Episcoporum vocetur Universalis, dist. 99. cap. 1. At moderni Papæ solo hoc titulo salutari volunt. Si ergo illis venia deneganda est, qui Romanorum Pontificum Canonem violant, tum Papæ Romani nullam unquam veniam consequentur.

XXXII. Deinde cum potestatem istam sibi arrogaret Pontifex Romanus, sæpius cum ignominia est repulsus. Decrevit enim ut esset & haberetur caput totius Ecclesiæ. Contra vero universa Ecclesia decrevit: nullum Episcopum vocandum esse primum Sacerdotem aut Sacerdotum Principem. Gelasius statuit, Papam à nemine judicandum esse: sed multi Papæ ab eo tempore in Ecclesia sunt judicati. Victor Papa decrevit, ut Orientales eodem tempore cum Occidentalibus celebrarent Pascha: sed Orientales pristinum ritum constanter retinuerunt & dixerunt, *se non turbari illis, quæ terrendi gratiâ objiciuntur.* Victorque Ecclesiarum turbatorem esse testati sunt Policrates & Irenæus apud Eusebium lib. 5. c. 22. 23. 24. Julius decrevit, *ut nullus Sacerdos seculari judicio subjectus esset:* At verò à tempore isto multi Principes etiam pii judicarunt Sacerdotes. Papa decrevit, *ut omnes ad se provocent,* & ut Africani istam legem reciperent, urisit & jussit, sed ab iis cum ignominia repulsus est. Gregorius Magnus decrevit, *ut Angli Romanos ritus reciperent:* sed responderunt, *se nihil horum facturos, neque illum pro Archiepiscopo agni-*

agnituros, Galfridus lib. 8. cap. 4. Ex quibus luce clarius est, Papam nunquam habuisse potestatem ferendi leges per universam Ecclesiam.

XXXIII. Neque etiam jure habere debet. Nam leges, quæ universam Ecclesiam obligant, sunt de cultu Dei, & animas obligant; sed nullus hominum, & sic neque Papa, potest leges de cultu Dei ferre. Nam doctrinam de suo cultu Deus perfectè tradidit & nobis revelavit in verbo scripto Evangelii, in quo continetur omnis sapientia, quâ perfectus redditur omnis homo Dei, Coloss. 1. v. 28. Et cap. 2. v. 3. scribit: *In Christo esse omnes thesauros sapientia & scientia reconditos.* Et addit, *se hoc dicere, ne quis fidelibus imponat probabilitate sermonis, neve illos deprædetur per Philosophiam & inanem deceptionem, juxta traditionem hominum, & non secundum Christum.* Adde, quod animæ soli Deo sint subjectæ, proindeque in illas nihil juris habeat Papa. Sic ergo argumentor: In quæ nihil juris habet Papa, illis non potest leges imponere: At in animas nihil juris habet Papa: Ergo eis non potest leges imponere. Minor probatur. Is enim solus sibi & juri suo subjectas & obligatas habet animas, qui unus est Legislatur, animasque potest servare & perdere. Is verò non est Papa, sed solus Deus, Jacob. 4. v. 11. *Unus est legislatur, qui potest servare & perdere: Esaiæ 33. v. 22. Jehova est legislatur noster, ipse servabit nos.* Atque sic manifestum est, Papam non posse leges ferre, quæ unum hominem obstringant, nedum omnium hominum animas. Privatas opiniones Marci Antonii defendere non tenemur.

XXXIV. Ad secundum argumentum & loca allegata ex Epistolis Paulinis in præcedente disputatione thesi 14. sufficienter responsum est. Non est, cur actum agamus: sed concludimus, paternam quidem castigationem Ecclesiæ non esse denegandam: Jurisdictionem verò, cum dominio junctam, nullo modo concedendam: qui ergo illam affectat, sibi que soli arrogat, ut Pontifex Romanus, istum oportere insigniter impudentem, neque Pastorem, sed Tyrannum & impostorem esse.

XXXV. Cæterùm objectionem Marci Antonij, quam lib. 3. de Republ. Eccles. c. 5. §. II. Bècanus quartam facit, in Manuali §. 76. primo loco ponit, & primariam esse scribit his verbis: *Præcipua objectio sumta est ex dictis Pelagij & Gregorij Pontificum, qui acerrimè oppugnarunt titulum Oecumenici seu Universalis Patriarchæ, quo utebatur Johannes Constantinopolitanus Episcopus, & consequenter oppugnarunt primatum Ecclesiæ. Verba Pelagij sunt hæc: Nullus Patriarcharum hoc tam prophano vocabulo unquam utatur, quia si unus Patriarcha universalis dicitur, Patriarcharum nomen cæteris derogatur. Quæ verba referuntur apud Gratianum dist. 29. cap. Nullus. Verba Gregorij sunt hæc (lib. 4. Epist. 32. ad Mauritium) Quis est iste, qui contra statuta Evangelica, contra canonum decreta, novum sibi usurpare nomen presumat? Et infra: sed absit à cordibus Christianorum nomen istud blasphemie, in quo omnium sacerdotum honor adimitur, dum ab uno sibi dementer arrogatur. Et lib. 6. Epist. 20. Ego fidenter dico, quia quisquis se universalem sacerdotem vocat, vel vocari desiderat, in elatione sua AntiChristum præcurrit, quia superbiendo se cæteris preponit.*

XXXVI. Argumentum hoc, quippe ab autoritate humana deductum, nobis primarium non est, ut patet ex illis, quæ hæctenus contra primatum Papæ disputavimus: adfertur duntaxat, demonstrandæ historiæ causâ, evinciturq; , veteribus primatum super universam Ecclesiam exosum fuisse. Sic enim vult argumentari Marcus Antonius: Qui acerrimè oppugnarunt titulum Oecumenici seu universalis Patriarchæ, quo utebatur Johannes Constantinopolitanus Episcopus, illi quoque oppugnarunt & damnarunt primatum Ecclesiæ: Atqui Pelagius & Gregorius Pontifices ipsi acerrimè oppugnarunt titulum Oecumenici seu universalis Patriarchæ, &c. Ergo Pelagius & Gregorius Pontifices ipsi acerrimè oppugnarunt & damnarunt primatum in Ecclesia. Minor probatur sententia & verbis Pelagij: quæ in hunc Elenchum resolvi possunt. Qui se unum vocat Patriarchum universalem; is Pelagij judiciò, tam prophano vocabulo ac
titulo

titulo utitur, quo nullus antiquitus Patriarcharum est usus, ideoque cæteris Patriarcharum nomen derogat: Atqui ut olim Johannes Constantinopolitanus, sic hodie Romanus Episcopus se vocat Patriarcham sive Episcopum universalem: Ergo ut olim Johannes Constantinopolitanus, sic hodie Romanus Episcopus Pelagij iudicio tam prophano vocabulo ac titulo utitur, quo nemo ex veteribus usus est, proindeque cæteris Patriarcharum & Episcoporum nomen derogat.

XXXVII. Deinde verbis Gregorij, ex quibus talis conficitur Syllogismus: Quicumque se universalem Episcopum vocat vel vocari desiderat; is, iudicio Gregorij contra statuta Evangelica, contraque canonum decreta, novum sibi usurpare nomen præsumendo, & sic superbiendo se cæteris præponit, in elatione sua AntiChristum præcurrit, nomenque illud blasphemix, in quo omnium sacerdotum honor adimitur, sibi dementer arrogat: Atqui Johannes Constantinopolitanus olim, hodieque Romanus Episcopus se universalem Episcopum vocat & vocari desiderat: Ergo Johannes olim Constantinopolitanus, & hodie Romanus Episcopus, iudicio Gregorij, contra statuta Evangelica, contraque canonum decreta, novum sibi usurpare nomen præsumendo & sic superbiendo se cæteris præponit, &c.

XXXVIII. Respondet Becanus de Republ. Ecclesiastici §. 14. in Manuali §. 77. *Marcus Antonius non intelligit citatos Patres; Reprehendunt illi Johannem Constantinopolitanum Episcopum, quod titulum universalis Patriarchæ vel Sacerdotis fastuose sibi arrogaverit. Ut autem constet, quo sensu id fecerit, notandum est, hæc duo distingui, quæ M. Antonius confundit. Primo, dici Universalem Episcopum in Ecclesia. Secundo, dici Episcopum Universalis Ecclesiæ. Prior titulus reprehenditur in Johanne; posterior Romano Pontifici conceditur. Et citati Patres priorem asserunt esse prophanum, blasphemum & AntiChristianum; posteriorem non item. Est autem hoc discrimen inter utrumque titulum. Qui dicit, sese esse universalem Episcopum vel Sacerdotem, insinuat se solum esse Episcopum, & aliis omnibus derogat nomen & honorem.*

Epi.

Episcopalem. Et hoc fecisse Joannem, testatur Gregorius, partim in locis citatis, partim lib. 4. Epist. 34. cum ait: Triste valde est, ut patienter feratur, quatenus despectis omnibus, predictus frater & coepiscopus meus, solus conetur appellari Episcopus. Et Epist. 36. ad Eulogium: Si unus Patriarcha universalis dicitur, Patriarcharum nomen ceteris derogatur. Et lib. 7. Epist. 69. ad Eusebium: Nam si unus, ut putat, universalis est, restat, ut vos Episcopi non sitis. Qui autem dicit, se esse Episcopum vel Pastorem Universalis Ecclesie, non significat, se solum esse Episcopum vel Pastorem, sed se habere generalem curam & gubernationem Ecclesiarum particularium. Et hoc sensu Pontifex solet vocari Episcopus & Pastor Universalis Ecclesie. Quod etiam fatetur Gregorius. Nam lib. 6. Epist. 32. ait: Petro omnium Apostolorum Principi totius Ecclesie cura commissa est. Nam cura ei totius Ecclesie & principatus committitur, & tamen Universalis Apostolus non vocatur.

XXXIX. Respondemus; intellexit omnino Marcus Antonius citatos Patres: Certum contra est, Becanum aut illos non intellexisse, aut fraudulentum Sophistam agere. Concedimus quidem, quod inter distinctos illos loquendi modos: dici *Universalem Episcopum in Ecclesia*; & dici *Episcopum Universalis Ecclesie*, sit aliquod discrimen: Verum illud in eo, quod Jesuita fingit, consistere, falsissimum est. Quare notetur, quod sit ambiguitas in voce *Universalis*, quæ Græcè reddi potest vel per καθολικόν: vel per οικουμενικόν. Johannes Constantinopolitanus non Latinè, sed Græcè loquutus est: Unde etiam se non *Universalem* vocavit voce Latinâ: neque Græcâ: *Catholicum Episcopum*: Quippe quod nequaquam reprehendisset Gregorius: cum, ut Ecclesia est Catholica, sic quilibet Episcopus debeat esse Catholicus, & Ecclesie Catholice Episcopus: Sed *Episcopum Oecumenicum* se nominavit: atque huic titulum & nomen prophanum, blasphemum & AntiChristianum in Johanne reprehenderunt Patres.

XL. Si ergo quæras discrimen inter *Universalem Episcopum in Ecclesia*, & inter *Episcopum Ecclesie Universalis*; hoc damus verum & certum. Quod *Universalis Episcopus* signifi-

est *Oecumenicum Patriarcham*, ut ipse Gregorius testatur, hoc est, omnium Antistitum Patriarcham, ut Sabellicus exposuit, & sic Ecclesiae caput & Monarcham: Alter verò terminus, *Episcopus Ecclesiae Universalis* significet, *Episcopum Ecclesiae Catholicae*, qui unus est ex Episcopis Ecclesiae Catholicae; proindeque qui praestit uni Ecclesiae Catholicae, id est, non haereticae. Non ergo unus tantum, sed tot sunt Ecclesiae Catholicae Episcopi, quot Ecclesiae ministri & pastores.

XLI. Quare si Pontifex Romanus nihil est amplius, quam *Catholicae Ecclesiae Episcopus*; tum nullam omnino praeminentiam habet praereliquis pastoribus: atque sic neque caput est Ecclesiae, neque summus sacerdos, neque Monarcha, neque *Oecumenicus Episcopus*. Atque hoc Catholici non concedant: quin potius omnes illos titulos Pontifici Romano tribuunt: Ergo necesse est, ut ex hypothese Pontificiorum Papa Romanus sit *Episcopus Oecumenicus*, nec tantum contentus generali isto titulo *Ecclesiae Catholicae Episcopi*. Unde sic argumentamur: Qui sibi tribuit titulum *Oecumenici Episcopi*, illum Patres asserunt prophanum, blasphemum, AntiChristianum: Atqui Pontifex Romanus sibi tribuit titulum *Oecumenici Episcopi*: Ergo Pontifex Romanus est prophanus, blasphemus, AntiChristianus.

XLII. Major est certa. Nam, ut demonstratum, Patres Johannem Constantinopolitanum reprehenderunt, quod se vocaverit *Episcopum Universalem* in ea significatione, quam habet Graecum *ὀικουμενικόν*. Minorem non negant Papistae & Jesuitae. Quippe unum tuentur *Episcopum Romanum*, non tantum suae Ecclesiae, id est, ejus, quae est intra muros Romae, curam habere demandatam, ut reliquos Pastores suae quemque: sed praeterea omnium omnino, quotquot aut sunt, aut esse possunt militantis Ecclesiae: in eosque summam obtinere nullisque legibus coercitam auctoritatem potestatemque, ut Christi Vicarium, ac proinde etiam diserte appellant & caput, & sponsum Ecclesiae, & universalem Episcopum & *Oecumenicum Pontificem*. Atque hac ratione Monarcham
in.

in Ecclesia constituunt: proindeque falsum est Becani com-
mentum, & contra plerosque omnes Romanæ Ecclesiæ Do-
ctores, Episcopum Romanum tantum dici *Episcopum Univer-*
sali Ecclesiæ, & non etiam *Universalem sive Oecumenicum Episco-*
pum.

XLIII. Et ejusmodi titulis & Encomiis Romanum
Præfulem ornantes & honorantes cæteri Pontificii scripto-
res non distinguunt eo modo, ut Becanus, inter universalis
Ecclesiæ Episcopum & universalem Episcopum, sed potius
Pontificem Universalem Episcopum asserentes, distinguunt
inter *Universalem Episcopum*, qui solus sit & *Unicus Episcopus*, sicut
ut nulli præter ipsum Episcopi nomine vocari similiter possint, & po-
tius *Universalis istius ac Unici Episcopi*, veluti ministri & *Vicarij*
censeri possint ac debeant: Et deinde qui *Universalis* quidem dici-
tur, ita tamen, ut non sit unus & solus, sed saltem præcipuus & sum-
mus Episcopus inter alios inferiores, habeatque curam totius Eccle-
siæ, sed generalem, ita ut non excludat particulares Episcopos. Hac
distinctione ita præsupposita, se porro explicant, Priore sensu
Gregorium intelligendum esse: atque sic rectè nomen *Universalis sive*
Oecumenici Episcopi execrari, ut vanum, sacrilegum & sceleratum
altero vero nunquam putasse damnandum: Illo igitur Johannem
Constantinopolitanum sese voluisse esse *Universalem*: at isto tantum
Episcopum Romanum sibi sumere.

XLIV. Sed, ut & his respondeamus, demonstrabimus
duo. 1. Episcopum Romanum sese dicere Episcopum Oecu-
menicum priore sensu. 2. Gregorium id nominis execrari
posteriore sensu, sicque multò magis primo: Primum qui-
dem. Nam etiam si Episcopus Romanus nondum eò deven-
it insanie, ut omnibus Episcopis nomen adimeret, tanquam
sibi eximium, tamen, quod proximum est, reliquos omnes
Episcopos saltem pro ministris & vicariis suis habet: qua re
tollit revera, ejus nominis, quod eis dicis causa concedit, rem
ipsam & substantiam: cum propriè Episcopus sit summus sa-
cerdos. Probat: quia in Annalibus à Pirhæo editis ad an-
num octingentesimum sexagesimum tertium, Ecclesia Galli-

cana querebatur à Nicolao Papa, Episcopos appellatos esse suos clericos: *Sciosque, nos non tuos esse, ut te jaētas & extollis, clericos, quos ut fratres & coëpiscopos nos agnoscere, si elatio permitteret, debueras.* Concilium Cardinalium delectorum à Paulo tertio, totidem literis Episcopos vocat ministros Papæ: *Sanctitas vestra ita gerit curam Ecclesie Christi, ut ministros plurimos habeat, per quos hanc curam exerceat. Hi autem sunt Clerici omnes, quibus mandatus est cultus Dei, presbyteri praesertim, & maximè curati, & praeter omnibus Episcopi.* Et rursus post notatos abusus circa beneficia: *His castigatis, inquit, quae pertinent ad constituendos tibi ministros. Et iterum: Post hæc, quae ad instituendos ministros tuos in hac universalis Ecclesie cura, & in ejus deinde administratione spectare vident.* Quæ cum ita sunt, quis non videt, siue nomines Papam Universalem Episcopum in Ecclesia: siue Episcopum Ecclesie Universalis, ipsum feriri Gregoriano fulmine.

XLV. Deinde alterum, nempe Gregorium uti termino illo *Universalis Episcopi in Ecclesia*, pro illo, qui Becano est, *Episcopus Ecclesie Universalis*, & sic in secundo sensu, probamus. Quod Johannes Constantinopolitanus sibi non arrogavit, id Gregorius non reprehendit: Atqui ut solus esset Episcopus in toto orbe, sibi Johannes Constantinopolitanus non arrogavit: Ergo, neque id in ipso reprehendit. Major est certa. Minor probatur. Nam quicumque ejus auctoritatem agnoverunt, & in ditione ejus fuerunt, suos semper titulos, tum Episcoporum, tum Patriarcharum retinuerunt, atque adeò non aliter salutabantur ab ipso Constantinopolitano: ut legere est in dispositione Leonis Sapientis. Uti & in Corpore Juris Græco invenitur: *Ἰωάννης ἐλέω θεῶν Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νεῆς Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς, Πατριάρχης, τῷ ἐν κυρίῳ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ τῷ ἱεροτάτῳ μητροπολίτῃ Δυρραχίῃ, καὶ ὑπερίμῳ καὶ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Διαβόλεσσ: Johannes miseratione Dei, Archiepiscopus Constantinopolis, Nova Roma & Universalis, Patriarche dilecto in Domino fratri, & coadministro, sanctissimo & honoratissimo Dyrrachij*

rabij metropolitano: Itemque religiosissimo Episcopo Deabolis.
En nominat quidem se Universalem: & tamen non tantum ad
Metropolitanam & Episcopum scribit: sed etiam Metropolitanum
tanum appellat *συλλειτουργόν*.

XLVI. Inveniuntur quoque acta quarundam Synodo-
rum, quibus præfuit Constantinopolitanus, ita Universalis
titulo designatus, ut alij suis Patriarcharum, Metropolitanor-
um, Episcoporum, non fraudentur. Sic in Epistola Patri-
archarum ad Tarasium Constantinopolitanum: *Sanctissimo*
& beatissimo Domino Tarasio Archiepiscopo Constantinopolitano &
Universali Patriarchæ, orientis summi sacerdotes & alij sacerdotes
in Domino salutem: Imperatores quoque ipsi in corpore juris
Græco-Romani non rarò scribunt ad Episcopos Constantino-
politano, eodem Universalis nomine compellatos: simul-
que multa definiunt de Episcoporum electione & ju-
re.

XLVII. Inquis, licet Becanus concedat, Pontificem
Romanum vocari *Universalem Episcopum*, probare tamen
ipsum, non ita dici eo sensu, quo Gregorius oppugnaverat,
quod *nullus præter eum Episcopus esset*. Sed responsio est expe-
dita; illa à Gregorio non proferri tanquam à Johanne asser-
ta, sed tanquam incommoda, illud nomen consequentia.
Non ut dicat sic, sive eo sensu, sese illum Oecumenicum Epi-
scopum appellare, quasi nullum vellet præter se Episcopum
esse: sed potius contrarium: quia nolit se solum esse Episco-
pum, ideò non esse id nomen assumendam. Quare argu-
mentum est utrinque concedendum, quo demonstratur
questio. Quis verò nescit non probari à respondente omnia
incommoda, quibus thesis oppugnatur? Cyprianus negan-
tibus ab hæreticis baptizatos esse rebaptizandos, objiciebar,
consequens, ut Ecclesiam faterentur esse apud hæreticos:
quod interim nemo Catholicorum admittebat. Gregorius
autem rectè ex vi nominis Universalis argumentabatur.
Quia enim munus Episcopi ex institutione sua personale est,
nemo se in rei veritate Universalem quit dicere Episcopum,
qui

qui non habeat ipse per se singularum Ecclesiarum curam, quam Episcopum habere oportet. Id verò Johannes non attendebat, tantum volebat ad eum gradum eminentie ascendere, in quo nullum haberet collegam. Sicuti verò necessum non fuit, ut Lucifer, cum se præferri voluit omnibus Angelis, reliquos Angelos omnes, Angelorum & nomine & gradu privaret; sic nec Johannem oportuit, ut se universalem diceret, nullum sub se Episcopum relinquere.

XLVIII. Quod porrò subjicit Becanus, alios quoque Pontifices, qui Gregorium præcesserunt, se vocasse Universalis Ecclesie Episcopos; respondemus, profiteri quidem Gregorium id nominis suis prædecessoribus oblatum, sed tamen non existimasse aliquo sensu convenire Romano. Probamus 1. quia testatur, non acceptum fuisse, 2. quia iisdem improbat argumentis, quibus Johannem reprehendit. Sic enim in Epistola 80. lib. 4. *Sicut enim veneranda vestra sanctitas novit, per sanctam Chalcedonensem Synodum Pontifici sedis Apostolicæ, cui Deus disponente servio, hoc Universalitatis nomen oblatum est. Sed nullus unquam decessorum meorum hoc tam prophanum vocabulo uti consuevit, quia videlicet, si unus Patriarcha universalis dicitur, Patriarcharum nomen cæteris derogatur. Et lib. 7. Epist. 30. Indictionis 1. Et quidem in sancta Chalcedonensi Synodo, atque postea subsequentibus Patribus, hoc decessoribus meis oblatum vestra sanctitas novit: sed tamen nullus eorum uti hoc unquam vocabulo voluit, ut dum in hoc mundo honorem sacerdotum diligere omnium, apud omnipotentem Deum custodirent suum.*

XLIX. Etsi Gregorius hic sibi non nihil indulgit præter veritatem: cum id nominis à Chalcedonensi Synodo oblatum fuisse Romano Episcopo, nullo decreto vel probato scripto confirmari possit, ut Baronius ad annum quadringentesimum quinquagesimum primum librarij fraudem suspicari cogatur: nihilominus fingens hoc vocabulum Papæ Romano oblatum esse, istud prophanum appellat, & improbatum ob singularitatem & reliquis honorem derogatum: planè eodem modo egit contra Johannem: ideoque non condidit ter-
mino.

minorum horum vel diversum sensum, vel ejusmodi distinctionem, qualem fingit Becanus. Quandoquidem reprehendit & improbavit Gregorius in Constantinopolitano, quod sibi imaginabatur, generalem curam & gubernationem totius Ecclesiae, licet alij Episcopi haberent specialem curam Ecclesiarum particularium, sibi competere: Si ergo hæc arrogantia significatur hoc termino ac titulo *universalis Ecclesiae Episcopus*: æquè illum improbavit, atque alterum, *Universalis Episcopus in Ecclesia*. Non enim ad nomen, sed ad significatum nominis respexit, idque propriè reprehendit.

L. Verum enim vero *Ecclesiae universalis*, hoc est, *Catholica, Episcopus* non est idem, quod *Episcopus Oecumenicus*, sive, quod *Episcopus, qui generalem curam & gubernationem totius Ecclesiae sibi arrogat*. Tum enim tantùm uai hic titulus tribueretur, nempe capiti Ecclesiae, quod fingunt Pontificij. Hoc verò falsum est. Non enim solus Romanus ita appellatur, sed omnes quoque cæteri orthodoxi Episcopi. In gestis collationis Carthaginensi habitæ Honorij Cæsaris jussu, subinde hæc leguntur: *Aurelius Episcopus Ecclesiae Catholicae*: *Fortunatianus Ecclesiae Catholicae Episcopus*: *Augustinus Episcopus Ecclesiae Catholicae*. Sozomenus libro octavo capite primo dixit, *Sisinnium Novatianorum Episcopum, Ecclesiae Catholicae Episcopis gratum fuisse*. Epiphanius hæresi 61. de Photino hæresiarcha, ἐπίσκοπος γένουε τῆς ἀγίας καθολικῆς ἐκκλησίας: *Factus est Episcopus sanctæ universalis Ecclesiae*. Atque hoc quoque modo *Universales Episcopi* dici potuerunt, h. e. *Catholici*: Uti in Synodi Ephe-sinæ actis Celestinus ad Nestorium scribens, vocat Atticum Constantinopolitanum ἐπίσκοπον καθολικόν. Et ad Constantinopolitanos meminit τῶν ἱερέων καθολικῶν.

LI. Concedimus ergo libenter, quod hoc sensu Episcopus Romanus dictus fuerit Episcopus Universalis Ecclesiae: vel etiam universalis, sive Catholicus Episcopus: Inde autem non infertur, quod habuerit universalem inspectionem: alias etiam cæteri sic nominati, illam habuissent. Hoc autem est absurdum: Ergo denominatio hæc non arguit curam

D. ram

ram & gubernationem omnium Ecclesiarum, sed certæ alicujus & particularis Ecclesiæ. Hinc termino hoc utentes Episcopi Romani plerunque addebant nomen Urbis, ut, Damasus ad Stephanum Archiepiscopum sic scribit: *Damasus servus servorum Dei, atque per gratiam ejus Episcopus sanctæ Catholicæ Ecclesiæ Urbis Romæ.* Eodem planè modò, ut in gestis collationis Carthaginensis, *Aurelius Episcopus Ecclesiæ Catholicæ Carthaginensis.* Sozomenus lib. 2. cap. 24. Callinicum, appellitat Episcopum Ecclesiæ Catholicæ, quæ est in Pelusio. Et apud Socratem lib. 1. cap. 6. Synodus Nicena nominat *Episcopos Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ*, qui sub Alexandro erant. Sic Epiphanius in Meletianis dicit eos sic vocatos: *ἀπό μὲς λητίς πνεύς ἐπισκόπος ἐν τῇ Τιβεριάδι γενομένους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας: A Meletio quodam factò in Tiberiade Episcopo universalis Ecclesiæ.* Certum ergo est, & manifestè demonstratum, sic sine discrimine omnes dici posse Ecclesiæ Catholicæ sive Universalis Episcopos, qui uni alicui Ecclesiæ, quæ non sit hæretica, præsent: Ergo hoc titulo, uti etiam in præcedentibus conclusum, nulla prærogativa tribuitur Papæ Romano: sed potius: quod se Oecumenicum & hoc modo universalem Episcopum vocitet. Unde etiam negamus, Petro curam demandari totius Ecclesiæ, & Petrum esse Oecumenicum, Universalem, idem esse. Nam ipse Gregorius verbis allegatis egregiè discernit alterum ab altero. Etenim si idem putaret utrumque quomodo alterum respiceret.

LII. Pergit Becanus in manuali § 77. Hoc apparet Pelagium & Gregorium frustra à M. Antonio adductos esse contra nos. At meritò contra ipsum adduci possunt. Nam Gregorius, ut jam dixi, agnoscit, Petro totius Ecclesiæ curam & principatum commissum esse, quod M. Antonius negat. Similiter Pelagius loco citato sic habet: *Relatum est ad Apostolicam sedem, Joannem Constantinopolitanum Episcopum, universalem se scribere, vosque ex hac sua presumptione ad Synodum convocari generalem, cum generalem Synodum convocandi auctoritas, Apostolicæ sedi B. Petri singulari privilegio*

vilegio sit tradita, & nulla unquam Synodus rata legatur, quae Apostolica autoritate non fuerit fulta. Et infra; Sciat Johannes, nisi errorem suum citò correxerit, à nobis excommunicandum fore. Quibus verbis fatetur haec tria: 1. Autoritatem convocandi generalem Synodum singulari privilegio traditam esse Apostolica sedi. 2. Nullam Synodum ratam esse, quae Apostolica autoritate non sit firmata. 3. Pontificem posse excommunicare Episcopos Orientales. Quae omnia valent contra M. Antonium. Nec debet excipere suspectos esse Pelagium & Gregorium in hac causa. 1. Quia ipse utitur eorum autoritate. 2. Quia vocat eos Pontifices sanctos, ut ipsorum testimonium plus ponderis habere videatur.

LIII. Omnino M. Antonius legitimè his usus est testimoniis, nec obstat, quod Petro tribuat, totius Ecclesiae curam ipsi commissam esse: Quandoquidem inde concludi vel inferri posse, Petrum fuisse Oecumenicum Episcopum in Ecclesia, negavit. Nam cura totius Ecclesiae ipsi erat commissa, non ut Episcopo Romano, sive etiam ut Oecumenico, sed ut Apostolo: Neque principatus ipsi tribuitur; ut ex eo constituatur Monarcha; sed quia erat primus & praecipuus Apostolus. Chrysostomus primatum hunc constituit in fervore, & in eo, quod primus omnium loquitur: quod etiam ex fervore sive zelo proficiscitur: Sic enim loquitur hom. 1. in acta: *Quàm est fervidus: Quàm agnoscit creditum à Christo gregem: quam in hoc choro princeps est, & ubique omnium primus incipit loqui.* Aliàs ibidem testatur, quod nihil ut Monarcha vel Princeps populi ex imperio, sed omnia ex communi collegarum sententia facit: sic enim ait: *Jam & illud considera, quod Petrus agat omnia ex communi discipulorum sententia, nihil autoritate sua, nihil cum imperio.* Quid? quod Gregorius Epist. 36. fateatur, universitatis nomen per sanctam Chalcedonensem Synodum, sedi Romanae oblatum fuisse. Nihil hic audimus, quod Christi autoritate primatus Petro & Successoribus collatus sit.

LIV. Ad Pelagij auctoritatem primùm respondeo in genere, Pontificum Romanorum & quidem illorum, qui non sunt ex vetustissimis, authenticum testimonium non concedi in propria causa. Hos enim sibi impensius favisse, qui nescit, illum oportet historias nescire. Deinde in specie Pelagius hic II. tum scripsit, tum illud ambitiosum vigeret certamen inter Romanum & Constantinopolitanum Episcopum, atque adeo hoc ipsum, quod à Becano allegatum est, ex ea æmulatione fuit profectum. Verùm nos, qui veritatis sumus studiosi, illamque omni auctoritati humanæ anteponimus, minimè decet, ambitiosorum hominum arbitrio huc illuc ferri: aut ex eorum audacia pronunciare, sed ex rerum peractarum natura & veritate.

LV. Repetit Becanus Antonij argumentum, & ad illud datam responzionem in manuali §. 78. *Ex dictis, inquit, facile solvuntur argumenta M. Antonij, quæ ex Pelagio & Gregorio adducit contra primatum Pontificis. Percurram obiter. Primum est: Qui se dicit universalem Episcopum, reliquis omnibus Episcopis aufert nomen, honorem, & dignitatem Episcopalem. At Pontifex hoc facit. Ergo, &c. Respondeo. Major vera est eo sensu, quò Joannes vocabat se universalem Episcopum. Minor falsa est, quia Pontifex vocat quidem se Episcopum universalis Ecclesie, non tamen Episcopum universalem, eò sensu, quò Joannes.*

LVI. Demonstratum est contra responzionem ad minorem propositionem, Pontificem Romanum omninò eo sensu, quò Johannes Constantinopolitanus, se facere Episcopum universalem. Si autem omninò concedenda sit ista responzio, tum dicendum, non olim Johannem Constantinopolitanum se ita vocasse Oecumenicum Episcopum, ut ceteros omnes Episcopos negaret: Sed id hodie facere Pontificem Romanum: qui reliquos omnes, licet dicis causa vocaret Episcopos, revera tamen tantùm pro ministris & vicariis suis habeat, & sic revera, nudo nomine relicto, rem ipsam & substantiam totam tollat.

LVII. Sed,

LVII. Sed, inquam, eodem planè sensu, quò Constantinopolitanus se universalem jactabat, omnibus probris ob id exceptus à Gregorio: Bonifacius quoque & ejus successores se universales vocarunt, & adhuc vocant Episcopos. Sic enim Blondus Decadis 1. lib. 9. *Bonifacius, inquit, insolentiam Constantinopolitani Patriarchæ, Oecumenicum se, prout Beati Gregorij temporibus cœperat, appellantis, compestuit: Phocas etenim ipsius Pontificis suavitate, publica & ad universam orbem Christianum dimissa sanctione, constituit, ut Romanæ Ecclesiæ, Romanoque Pontifici omnes orbis Ecclesiæ obedirent.* Ex quibus, ut & Platina, Sabellij & Naucleri verbis, quæ etiam mòx allegabimus, hoc inter duos istos Episcopos certamen fuisse, non uter solus in orbe Episcopus remaneret; sed uter esset caput omnium Ecclesiarum, sive Princeps omnium Pontificum: quocirca, eundem censeri Principem Pontificem, caput Ecclesiarum & Oecumenicum: & sic planè illud ipsum, quod sibi Constantinopolitanus arrogabat, Romano tributum fuisse: Uti etiam id disertè testatur Baronius tomo 8. *Annalium anno sexcentesimo sexto, sic scribens: Quid ergo suo edicto contulit Romanæ Ecclesiæ Phocas? Nihil planè: nisi quod declaravit suam sententiam, indebitè usurpari ab Episcopo Constantinopolitano Oecumenici nomen, quod Romanæ duntaxat deberetur Ecclesiæ. Quid clarius ac disertius dici potest?*

LVIII. Pergit Becanus §. 79 ad secundum Antonij sive argumentum, sive rationem; & ad eam respondet: *Secundum: Luciferianum est, vel unum Episcopum se efferre super alios Episcopos, qui sunt astra cæli. Resp. Lucifer voluit se efferre super astra cæli ex mera superbia, non autem ex Dei ordinatione. Luciferum est imitatus Johannes Constantinopolitanus. At Pontifex Romanus, Petri successor, id non facit: Imitatur Petrum, cui totius Ecclesiæ cura erat demandata; & ideò totius Ecclesiæ Pastorem & Episcopum merito se vocat: non ex superbia, sed ex Christi ordinatione. Tertium Schisma aperit, & inducit, qui se vocat universalem. Resp. Johannes inducebat Schisma, quia cum Pontifex Romanus esset Episcopus universalis Ecclesiæ, cui omnes tenebantur obedire*

ipse se subduxit ab obedientia, & vocavit se universalem Patriarcham: Et sic dividebat unitatem capituli in Ecclesia. Hoc non facit Pontifex. Querit conservare unitatem capituli, non in variis Schismata distrabere.

LIX. Sophistam agit suo more Becanus, in eo distinguens Pontificem Romanum à Lucifero: in quo ei est similis. Ut enim Lucifer Episcopus se suarum a seclorum caput constituendo, ab Ecclesia segregabat, & maximum in Ecclesia Schisma faciebat: Sic quoque Bonifacius tertius ab Imperatore Phoca impetrando, ut totius Ecclesiae caput & Monarcha salutaretur & haberetur, sanè impudentissimo hoc suo conatu tantum Schisma suscitavit in Ecclesia, quantum nullis seculorum aetatibus coalescere potest, testantibus ipsis Pontificiis scriptoribus. Sic enim Platina in Bonifacio, qui interjecto tantum Sabiniano annis non integris duobus, Gregorio successit: Bonifacius tertius, patria Romanus, à Phoca Imperatore obtinuit (Ergo non à Christo) magna tamen contentione, ut sedes Beati Petri Apostoli, quae caput est omnium Ecclesiarum, ita & diceretur & haberetur ab omnibus: quem quidem locum Constantinopolitana sibi vindicare conabatur, ferentibus interdum malis Principibus affirmantibusque, eo loci primam sedem esse debere, ubi Imperij caput esset. En manifestum Schisma inter Romanam & Graecam Ecclesiam. De quo adhuc clarius Sabellicus Enneadis 8. lib. 6. Egit is (Bonifacius, de quo loquitur) ab initio suae administrationis cum Phoca, ut Romana Ecclesia esset omnium aliarum caput: estque id aegrè, nec sine multa contentione, Apostolica sedi datum. Graeci id ad se decus trahentes, ibi Christianae pietatis arcem oportere esse ajebant, ubi Imperij caput esset. Nauclerus Generatione 21. Bonifacius insolentiam Patriarchae Constantinopolitani, οὐκ ἔχοντος se appellantis, compescuit. Phocas enim Pontificis suasionem publicam, & ad universum orbem dimissa sanctione, constituit, ut Romanae Ecclesiae, Romanoque Pontifici, omnes orbis Ecclesiae obedirent: quod retroactis temporibus (NB.) non ad unguem servabatur, maxime à Graecis asserentibus eo loci primam sedem esse debere, ubi esset

esset caput Imperij. Eodem ergo modo, quo Constantino-
politano Johannes, etiam Bonifacius Romanus. ex mera su-
perbia imitatus est Luciferum.

LX. Deinde mera petitione principij imponit. Nos
negamus hypothesin Jesuitæ; & dudum contrarium demon-
stravimus; *Pontificem Romanum Petri successorem neque esse ne-
que potuisse.* Nam licet non negemus, Petro fuisse totius
Ecclesiæ curam injunctam; tamen non soli, sed ut Petro, sic
cæteris quoque Apostolis omnibus totius Ecclesiæ cura fuit,
à Christo demandata. Et nulla est consequentia: Petro est
totius Ecclesiæ cura demandata: Ergo totius Ecclesiæ pasto-
rem & Episcopum meritò se vocat ex Christi ordinatione.
Nulla, inquam, est hæc consequentia: si non idem de cæteris
quoque Apostolis omnibus velit Jesuita concedere. Sed
hoc negat: quomodo ergo de solo Petro consequentiam da-
tam probabit? Hoc sequitur, quod fuerit Apostolus ordina-
tione Christi constitutus, & in universum orbem missus:
Quod verò sibi Papa Romanus non tribuerit: tribuerunt verò
sibi jure meritò omnes cæteri Apostoli & ipse tandem Apo-
stolus Paulus. Atque hæc causa est, quod quidem Petrus se
Apostolum Jesu Christi, nunquam verò Oecumenicum Ec-
clesiæ Episcopum sive pastorem appellitet. Et si vel maximè
istiusmodi prærogativa concedenda esset Petro, quid illa ad
Pontificem Romanum? Quia ejus successor est? Petitio prin-
cipij. Probavimus, quod nullo modo, neque loco, neque
doctrina, neque moribus, neque officio, Petri successor dici
ac defendi queat: cum quoad officium suum universale, h. e.
Apostolarum, nullum planè successorem habere potuerit.

LXI. Negatur, quod Gregorius fuerit vel etiam sese
appellaverit Oecumenicum sive universalem Episcopum, cui
omnes in universo orbe Ecclesiæ obedirent; cum, ut jam mo-
do demonstravimus; Bonifacius tertius, à Gregorio secun-
dus, Papa, illud jus vel potius tyrannidem à Phoca Imperato-
re primùm impetraverit. Et sanè in toto illo certamine con-
tra Johannem Constantinopolitanum ita se gessit Gregorius,
ut

ut revera noluerit aut saltem nolle se finxerit causam suam propriam agere; seque universalem Episcopum asserere: cum verba ejus, supra ex §. 76. allegata, sint generalia, quibus omnes Episcopi, & sic quoque ipse Gregorius includuntur.

LXII. Quod addit, Pontificem quarere, conservare unitatem capitis, non in varia Schismata distribuere: sed cujus capitis? Nequaquam. Illud enim solus Christus est. Ergo se solum & suam autoritatem, fraude & dolo contra omnia jura, divina & humana, arreptam conservare quærit, & sic non quod Christi, quod veræ Ecclesiæ; sed quod AntiChristi, adulteri- ni capitis, & AntiChristianæ Ecclesiæ est, illius unitatem & concordiam, non veræ Ecclesiæ quærit: hanc enim pertur- bat, vastat, & quantum in ipso est, funditus subvertere sat- agit.

LXIII. Quartum (pergit Becanus §. 81.) Solus Christus est Ecclesiæ caput universale, & omnes Episcopi sunt Christi membra. Respondeo. Solus Christus est caput Ecclesiæ, quoad internum influxum gratiæ. At non solus est caput, quoad externam gubernationem. In priori officio capitis non admittit vicarium; in poste- riori admittit. Hoc supra explicatum est.

LXIV. Negavimus supra & adhuc negamus, Christum tantum esse unicum caput, quoad internum fluxum gratiæ; & non etiam quoad externam gubernationem. Quando- quidem neque externo modo juxta hominis alicujus bene- placitum debet gubernatio Ecclesiæ institui: sed simpliciter, juxta præscriptum verbum; vel specialiter, & expressè al- lius partes explicans, vel generaliter & implicite illas in- digitans & continens: ut enim unum habet caput priori modo & respectu: sic nequaquam biceps Ecclesia poste- riore respectu censenda est. Neque etiam propriè lo- quendo vicarium vel unicum vel plures habet Christus: Nam vicarius illam habet potestatem à principali suo con- cessam, ut pro re nata ipse possit suo nutu & voluntate regere

regere Regis sui subditos: quod de ministris Ecclesiae simpliciter negatur: Deinde si omnino essent Vicarij concedendi: non fuit solus Petrus, sed omnes Apostoli, & omnes in ministerio Ecclesiastico ipsorum successores: ut unum caput fingere, vel nostro arbitrio constituere neque sit necessarium, neque hominibus concessum, sed potius à Deo prohibitum.

LXV. *Quintum* (addit Becanus §. 82.) *Neque Petrus, neque ullus Apostolus, aut sanctus Episcopus, vocavit se unquam universalem. Respondeo. Si de nomine agitur, verum est; si de re ipsa falsum. Nam Petrus re ipsa exercuit officium Pastoris, respectu totius Ecclesiae; quod etiam fecerunt successores Petri: Et tamen non vocaverint se universales; vocati sunt tamen Episcopi seu Pastores universalis Ecclesiae.*

LXVI. Ergo jam concedit secundum rem Becanus, quod haecenus de Pontifice Romano constanter negavit, nempe ipsum esse universalem Episcopum in Ecclesia. Sanè, non tam de nomine & titulo hinc quaestio volvitur, quam de re ipsa: Ut igitur rem non habuit Petrus, quod esset universalis Episcopus Ecclesiae, sic nunquam sibi hunc honorem vel etiam potestatem sumsit vel tribuit. Quod autem non habuit, id per successionem in alios derivare non potuit: Ergo hunc titulum unà cum re tyrannicè rapuerunt & haecenus usurparunt in Ecclesia Pontifices, magno cum ipsius malo. Primatum quidem Patres Orthodoxi Petro tribuerunt, sed toto genere diversum ab eo, quem Pontificij suo Idolo, Pontifici Romano, adscribunt. Sic enim Ambrosius: *Petrus, inquit, ubi audivit: vos autem quid me dicitis: statim loci non immemor, sui primatum egit: Primatum Confessionis, utique non honoris; primatum fidei, non ordinis. Ubi ordinem intelligit superioritatem sive gradum, non quo quis modo Pontificis Romani, adeò sublimior existit. Er rursus Ambrosius:*

E
brofius:

Brofius: *Paulus Petrum solum nominat, & sibi comparat; quia primatum ipse accepit ad fundandam Ecclesiam: se quoque pari modo electum, ut primatum habeat in fundandis gentium Ecclesiis. Sanè verba illa cum isto primatu, quem Pontificij Petro adscribunt, nullo modo stare possunt. Si enim Paulus primatum habet in fundandis gentium Ecclesiis: Petrus nequaquam esse potest universalis Episcopus.*

LXVII. Sextum & ultimum argumentum proponit Becanus §. 83. & ultimo: *Sextum: Proprium est praecursoris AntiChristi, superbiendo se caeteris antepondere. Respondeo. Verum est. Pontifex hoc non facit. Non enim ex superbia, sed ex divina institutione, caeteris se anteponeit: Sicut in Veteri Testamento faciebat Moyses, & reliqui summi Pontifices. Sicut etiam in regno Anglia facit Rex, & in Imperio Imperator. Uterque enim legitimo jure Electionis praefert se alijs. In quo dissimiles sunt Joanni Constantinopolitano, qui ex superbia, non ex D.E.I. ordinatione, se caeteris anteponebat.*

LXVIII. Pontificem Romanum ex divina institutione caeteris se antepondere: pessima petitio principij est. Nos contrarium hactenus irrefutabilibus rationibus demonstravimus. Neque etiam cum Mose & caeteris Pontificibus summis Veteris Testamenti conferri potest hic Pontifex. Nam Moses non fuit summus Pontifex, sed Dux populi & Propheta Domini. Ibi successorem habuit non Aaronem, sed Josuam. Hic ipsi non fuit successum; Propheticum enim munus erat extraordinarium. Sic summi Pontifices tales fuisse ex ordinatione divina; disertis verbis docet scriptura: Episcopum verò Romanum, ejusmodi summum Pontificem esse in Novo Testamento itidem ordinatione divina, de eo altum est silentium in scriptura; imò contrarium potius inde est manifestum. Cum unicum tantum summum Pontificem

tificem habeamus in Novo Testamento, nempe Christum: cujus unius typi fuerunt Pontifices Veteris Testamenti, ut ita respectum quidem habuerint ad Christum, nequaquam verò ad Pontifices illos Romanos, humano arbitrio & audacia ordinatos & institutos. Sic nihil commercij habet Rex Angliæ, nihil quoque Imperator in Imperio, cum hoc præfule. Illi enim versantur in officio divinitus instituto: Hic verò sibi officium in Ecclesia excogitavit & sumpsit, contra verbum Dei ex mera arrogantia & superbia. Ut hætenus probavimus, & in disputationibus de Anti-Christo pluribus demonstraturi sumus.

SOLI DEO GLORIA.

217
hanc habent in Novo Testamento, namque
hunc eum unum typi fuerunt Pontifices Veteris Testa-
menti, ut ita respectum eidem habuerint ad Chri-
stum, nonnegantem vero ad Pontifices illos Romanos;
hunc aditus & auctoritas ordinis & institutio. Sic
etiam committitur habet Rex Angliae, nihil quod impe-
dit in Imperio, cum hoc praeferat. Illi enim veritas
est in officio huius institutio; hic vero sui officium
in Ecclesia excogitavit & iussit, contra verbum Dei ex
tra scripturas & lapsum. Ut hactenus propo-
suerimus, & in dissertationibus de Anti-

Christo pluribus demonstratur
Lampy.

SOLI DEO GLORIA.

